

DOS (DISK OPERATING SYSTEM)

Lemezorientált operációs rendszer a DOS (DISK OPERATING SYSTEM) szöveges operációs rendszer.

1981

Megjelent a DOS 1.0 illetve a DOS 1.1 verzió. 160 Kbyte-os hajlékonylemezeket kezelt. Ezeket a merevlemez nélküli számítógépeket termináloknak nevezték. Az operációs rendszer rezidens részei betöltöttek a memóriába így cserélgetni kellett a betöltéshez szükséges lemezeket.

1983

Megjelent a DOS 2.0 majd a DOS 2.11 verzió. Képes volt könyvtárstruktúrát és merevlemez (5,10,20 Mbyte) kezelni. Hajlékonylemez kapacitása 160 Kbyte-ról 360 Kbyte-ra növelték.

1984

Megjelent a DOS 3.0-as verzió, amely támogatta az 1,2 megabájtos hajlékonylemez kezelését. DOS 3.1 típusváltozatot már felkészítették a hálózati üzem módra. Már 1,44 Mbyte 3,5" hajlékonylemez kezelte. DOS 3.3 típus változata 80386 processzorhoz fejlesztették ki.

1988

Megjelent a DOS 4.0-ás és a DOS 4.1-es változata már nagy kapacitású merevlemezeket kezelt, és támogatta a kiterjesztett memóriaterületet.

1991

Megjelent a DOS 5.0 verzió, melyben a memóriaterület 640 Kbyte-ra növelték.

DOS Legfőbb Feladata

- a programok végrehajtásának ütemezése
- az erőforrások elosztása
- a felhasználó és a számítógép közötti kommunikáció biztosítása
- programok futtása
- perifériák kezelése
- lemezek könyvtárak állományok kezelése
- a kapott parancsok értelmezése
- a rendszer működésének beállítása

DOS Részei

ROM BIOS

A számítógép alaplapjába épített hardver eszköz, ami az indítás után aktivizálódik és a BOOT-olás folyamatában, vesz részt. Más operációs rendszerek is használják a BOOT-olást, tehát nem egyértelműen a DOS része.

DOS REZIDENS TÁRBAN MARADÓ RÉSZE.

Ezek a rendszerállományok IO.SYS, MSDOS.SYS, COMMAND.COM, a felsorolt állományok melyek a rendszerelemmel meghatározott részén található, a memóriába töltődnek a BOOT-olás során a kikapcsolásig ott maradnak.

DOS TRANZIENS RÉSZE

Azok a parancsok, amelyek külső parancsok külön állományban szerepelnek

A parancs kiadása után a parancsot tartalmazó állomány a memóriába töltődik és végrehajtódik, majd a feladat elvégzése után törlődik a memóriából. AUTOEXEC.BAT, és a CONFIG.SYS állományok ide tartoznak.

Ha a számítógép be van kapcsolva a képernyőn egy kiírás található C:\ melyben a DOS jelzi a felhasználónak, hogy készenléti állapotban van, ezt szokták készenléti jelnek nevezni.

A vízszintes pálcika a helyőrről, ahová a leütött billentyűvel egy jel fog megjelenni a képernyőn.
A számítógéppel parancsok segítségével kerülhetünk kapcsolatba ez a parancs üzemmód, és parancsok kötegelésével ez a kötegelt üzemmód.
Minden parancsot ENTER billentyűvel kell lezárunk, ez jelzi a számítógépnek azt, hogy róbálja megérteni a parancsot. A parancsok szavakból (parancsszavakból) épülnek fel.
Kapcsolódhat hozzá paraméter és kapcsoló.
A paraméter pontosítja a parancsot a kapcsoló apróbb módosításokat, végez rajta.

-parancs

A parancsnév, amit begépelünk, hogy milyen utasítást hajtson végre a DOS.

-paraméterek

A paraméter meghatározza a parancs tárgyát.

-kapcsolók

Sok parancs működését módosíthatjuk kapcsolókkal. A kapcsoló egy jobbra dőlt vonal „/” karakter.

-parancs végrehajtásának megszakítása

Egy parancs végrehajtását bármikor megszakíthatjuk a CTRS+S vagy a PAUSE billentyű lenyomásával.

-információkérés a parancsról

DOS operációs rendszer biztosítja a felhasználónak a lehetőséget, hogy tájékozódjon a rendszer használatáról. Az operációs rendszerhez egy önálló HELP-rendszer is tartozik.

Ha a HELP parancsot adjuk ki paraméterek nélkül, akkor a rendszer kilistázza DOS parancsokat és azok funkcióit.

-állomány

A programok adatok aktákban tárolódnak a lemezen, ezeket az aktákat fájl-nak nevezzük, de állományként is nevezik. DOS

operációs rendszerben a fájl neve 8 jeltől állhat.

Tartalmazhatja az angol ABC valamennyi betűt, számokat 0-9-ig és a következő jeleket: **_**, **^**, **\$**, **~**, **!**, **#**, **%**, **&**, **{**, **}**, **(**, **)**, **@**.

-kiterjesztés

A névhez tartozik három jeltől álló azonosító, amit kiterjesztésnek nevezünk. A fájl névtől „.” karakterrel választjuk el.

-könyvtárszerkezet

Állományok rendszerben történő tárolására szolgál, létrehozhatunk alkönyvtárakat és meg is szüntethetjük őket.

-keresési útvonal

Angolul „path” az alkönyvtárak azon sorrendje, amit végig kell járni egy program vagy állomány meg találása érdekében.

-aktuális meghajtó

Az a lemezegység, amivel éppen kapcsolatban vagyunk.

-aktuális könyvtár

Azaz alkönyvtár, amiben éppen benne vagyunk.

-helyettesítő karakterek

Olyan jelek és hivatkozások estén betűt vagy akár több betűt is helyettesíthetnek.

Az egyik a „?” ez egy jelet, betűt helyettesíthet. A másik a „*” ami tetszőleges szám jelet, betűt helyettesíthet.

A *.**EXE** jelenti az összes **EXE** kiterjesztésű fájlt.

B*.COM a **B** betűvel kezdődő tetszőlegesen folytatódó állományok, amik **COM** kiterjesztésűek. **???.TXT** azon állományok, amelyek neve három betűből tevődik össze és kiterjesztése **TXT**.

MS-DOS Parancsok

CLS

C:\CLS

BELSŐ PARANCS

Képernyőtörlés letöröl mindent a képernyőről.

EXIT

C:\EXIT

BELSŐ PARANCS

Parancsértelmező elhagyása

HELP

C:\HELP

KÜLSŐ PARANCS

Információ megjelenítése

VER

C:\VER

BELSŐ PARANCS

DOS verziószámának megjelenítése.

DATE

C:\DATE

BELSŐ PARANCS

Dátum kijelzése és beállítása.

TIME

C:\TIME

BELSŐ PARANCS

Idő kijelzése beállítása

CD

C:\CD

C:\CD_[MEGHAJTÓ][ELÉRÉSI ÚT]

KÜLSŐ PARANCS

Aktuális könyvtár beállítása. Figyelembe vehető az aktuális meghajtó és az elérési út.

MD

C:\MD

C:\MD_[MEGHAJTÓ:] ELÉRÉSI ÚT

BELSŐ PARANCS

Könyvtárbejegyzés létrehozása, a parancs alkönyvtárat hoz létre

Megadott helyen a megadott néven.

RD

C:\RD

C:\RD_[MEGHAJTÓ:] ELÉRÉSI ÚT

BELSŐ PARANCS

Csak egy könyvtárat lehet egyszerre törölni.

Aktuális könyvtár nem törölhető.

Csak üres könyvtár törölhető.

Könyvtár megszüntetése.

TREE

C:\TREE

C:\TREE_[MEGHAJTÓ:] ELÉRÉSI ÚT

KÜLSŐ PARANCS

Könyvtárszerkezet megjelenítése

DELTREE

C:\DELTREE

C:\DELTREE_[/y][MEGHAJTÓ:] ELÉRÉSI ÚT

KÜLSŐ PARANCS

Könyvtárstruktúra törlése állományokkal. Az „y” kapcsoló egyből töröl, nem kérdez rá a törlésre.

DIR

C:\DIR

C:\DIR_[MEGHAJTÓ:] ELÉRÉSI ÚT [FÁJLAZONOSÍTÓK][KAPCSOLÓK]

KÜLSŐ PARANCS

Könyvtár tartalmának megjelenítése

Az adott meghajtó könyvtárának vagy alkönyvtárának ki listázása speciális szempontok szerint.

MS-DOS Kapcsolók

/p Képernyő oldalanként listáz

/w Öt oszlopba listáz, csak fájlneveket

/s Teljes mértékig listáz

/b Csak fájlneveket listáz útvonallal együtt

/l Kisbetűvel ír ki mindent

/o Fájlnevét sorrendbe listáz.

/o:kód Kód szerint növekvő sorrendbe listáz

/o:kód Kód szerint csökkenő sorrendbe listáz

/o:kódok Kódok szerint rendez fontossági sorrendbe

Kód

N: Név

E: Kiterjesztése

S: Méret

D: Utolsó módosítás

G: Fájlok és könyvtárak külön

MS-DOS Kódok

A Az összes ilyen tulajdonságú fájlokat listázza korlát nélkül

/a:jel Csak ilyen tulajdonságúakat listázza

/a:-jel Ezeket nem listázza csak a többi

Jelek

S: Rendszer

H: Rejtett

R: Csak olvasható

A: Archiv

D: Csak könyvtár

Általános MS-DOS Parancsok

VOL

C:\VOL

BELSŐ PARANCS

Kötetcímke megjelenítése.

LABEL

C:\LABEL

C:\LABEL_[MEGHAJTÓ:] [CÍMKE]

KÜLSŐ PARANCS

Kötetcímke módosítása. A címke maximum 11 karakter lehet.

SYS

C:\SYS

C:\SYS_[MEGHAJTÓ:] [ELÉRÉSI ÚT]

BELSŐ PARANCS

Rendszerállományok másolása.

FORMAT

C:\FORMAT

C:\FORMAT_[MEGHAJTÓ:] [KAPCSOLÓK]

KÜLSŐ PARANCS

Lemezek formázása.

Kapcsolók

C:\FORMAT_C:\Q/U

/q Gyorsformázást végez.

/u Nem menti el az adatokat

UNFORMAT

C:\UNFORMAT

C:\UNFORMAT_[MEGHAJTÓ:] [KAPCSOLÓ]

KÜLSŐ PARANCS

Lemezek formázásának visszaállítása.

FDISK

C:\FDISK

C:\FDISK_[/STATUS/]

KÜLSŐ PARANCS

Partíciós tábla beállítása

SHANDISK

C:\SHANDISK

C:\SHANDISK_[MEGHAJTÓ:] [KAPCSOLÓ]

KÜLSŐ PARANCS

Lemezhibák felderítése és javítása.

EDIT

C:\EDIT

C:\EDIT_[MEGHAJTÓ:] [KAPCSOLÓ]

KÜLSŐ PARANCS

TEXT szerkesztő program.

COPY

C:\COPY

C:\COPY_[FORRÁS][CÉL][KAPCSOLÓK]

BELSŐ PARANCS

Állományok másolása

Kapcsolók

/v Ellenőrzéssel végzi a másolást

/y Felülírja a célfájt, ha létezik

TYPE

C:\TYPE

C:\TYPE_[MEGHAJTÓ][ELÉRÉSI ÚT] FÁJLNÉV

BELSŐ PARANCS

Állomány tartalmának megjelenítése.

RENAME

C:\RENAME

C:\RENAME_[MEGHAJTÓ][ELÉRÉSI ÚT] FÁJLNÉV1_FÁJLNÉV2

BELSŐ PARANCS

Állomány átnevezése.

DELETE

C:\DELETE

C:\DELETE_[MEGHAJTÓ][ELÉRÉSI ÚT] FÁJLNÉV

KÜLSŐ PARANCS

Állomány törlése

UNDELETE

C:\UNDELETE

C:\UNDELETE_[MEGHAJTÓ][ELÉRÉSI ÚT] [FÁJLNÉV] [KAPCSOLÓ]

KÜLSŐ PARANCS

Törölt állományok visszaállítása.

Kapcsoló

/list Listázza a korábban törölt fájlt.

MOVE

C:\MOVE

C:\MOVE_[FORRÁS] [CÉL>] [/y] [/y]

KÜLSŐ PARANCS

Állományok mozgatása

Kapcsolók

/y Rákérdezés nélkül felülír.

/y Jóváhagyást kér.

ATTRIB

C:\ATTRIB

C:\ATTRIB [KAPCSOLÓK] [MEGHAJTÓ:] [ELÉRÉSI ÚT] FÁJLNÉV [KAPCSOLÓK]

KÜLSŐ PARANCS

Fájl tulajdonságainak megjelenítése módosítása.

Kapcsolók

/+r, /-r Csak olvasható

/+a, /-a Arhív

/+s, -s Rendszer

/+h, -h Rejtett

„+” Hozzáadás

„-” Elvétel

PRINT

C:\PRINT

KÜLSŐ PARANCS

Állományok nyomtatása

FIND

C:\FIND

KÜLSŐ PARANCS

Karakterlánc keresése.

DOS PARANCSONK

ATTRIB	File tulajdonságok megjelenítése, módosítása
BREAK	Kiterjesztett Ctrl-C beállítása, törlése
CD	Aktuális könyvtár beállítása
CHCP	Aktív kódlap beállítása, kijelzése
CHKDSK	Lemezellenőrzés
CLS	Képernyőtörlés
COMMAND	Elindítja egy parancsértelmező új példányát
COPY	Állományok másolása
DATE	Dátum kijelzése, beállítása
DBLSPACE	Röptöműritő program indítása, konfigurálása
DEFRAG	Töredezettség mentesítő elindítása
DELETE	Állomány törlése
DELTREE	Könyvtárstruktúra törlése állományokkal
DIR	A könyvtár tartalmának megjelenítése
DISKCOMP	Lemezek összehasonlítása
DISKCOPY	Lemezek másolása
DOSKEY	Parancssorok újrahívása és szerkesztése
DRVSPACE	Meghajtók kezelése
EDIT	Text szerkesztő program
ERASE	Állomány törlése
EXIT	Parancsértelmező elhagyása
FASTHELP	Gyorssegítség
FC	Állományok összehasonlítása
FDISK	Merevlemez partíciós táblázatának beállítása
FIND	Karakterlánc keresése
FORMAT	Floppy, vagy merevlemez formázása
HELP	Információ megjelenítése a DOS parancsokról
INTERLNK	Gép-gép kapcsolat, soros porton
INTERSVR	Gép-gép kapcsolat, párhuzamos porton
KEYB	A billentyűzet átdefinálása
LABEL	Kötetcímke módosítása
MD	Könyvtárbejegyzés létrehozása
MEM	A memória méretének és a TSR programok megjelenítése
MEMMAKER	Memóriaoptimalizáló program
MODE	Rendszerezsközök konfigurálása, állapotmegjelenítés
MORE	Kiírítás oldalakra tagolása
MOVE	Állományok mozgatása
MSAV	A DOS víruskereső programja
MSBACKUP	A DOS archiváló programja
MSCDEX	CD meghajtó hozzárendelése
MSD	Rendszerdiagnosztikai segédprogram
MWAV	A DOS víruskereső programja a Windows alól
PATH	Parancskeresési útvonal megjelenítése, beállítása
PRINT	Állományok nyomtatása
PROMPT	Készenléti jel beállítása
QBASIC	Algoritmus készítése BASIC nyelven
RD	Könyvtár megszüntetése
RENAME	Állomány átnevezése
REPLACE	Állományok felülírása és hozzáadása
SCANDISK	Lemezhibák felderítése, kijavítása
SET	Környezeti változók kijelzése, beállítása
SETVER	MS-DOS verziószám beállítása
SHARE	Állományok megosztása és zárolása
SMARTDRV	Lemez cache
SORT	Szöveges adatok rendezése
SUBST	Egy könyvtár társítása egy virtuális meghajtóhoz
SYS	A rendszerállományok másolása
TIME	Idő kijelzése,beállítása
TREE	Könyvtárszerkezet megjelenítése
TYPE	Állomány tartalmának megjelenítése
UNDELETE	Törölt állományok visszaállítása
UNFORMAT	Véletlenül formázott lemez visszaállítása
VER	DOS,WINDOWS 95 verziószámának megjelenítése
VERIFY	I-O műveletek ellenőrzésének kapcsolása
VOL	Kötetcímke megjelenítése
XCOPY	Állományok, könyvtárak másolása (Szelektív másolást végez!)

MS-DOS Könyvtár Létrehozása

Abszorult Könyvtár Létrehozása

```
C:\DOS\>MD_MUNKA
C:\A: <E>
A:\MD_DOS
A:\MD_DOS\KONYVTAR <E>
A:\MD_DOS\FAJL <E>
A:\MD_DOS\KONYVTAR\PARANCS <E>
A:\MD_DOS\FAJL\MASOL <E>
A:\MD_DOS\FAJL\TOROL <E>
A:\MD_DOS\FAJL\TOROL\EGYET <E>
A:\MD_DOS\FAJL\TOROL\TOBBET <E>
```

Relatív Könyvtár Létrehozása

```
C:\DOS\>MD_C:\WINDOWS\MUNKA
C:\A: <E>
A:\MD_DOS <E>
A:\CD_DOS <E>
A:\DOS\>MD_KONYVTAR <E>
A:\DOS\>MD_FAJL <E>
A:\DOS\>CD_KONYVTAR <E>
A:\DOS\KONYVTAR\> MD PARANCS <E>
A:\DOS\KONYVTAR\> CD... <E>
A:\DOS\CD_FAJL <E>
A:\DOS\FAJL\>MD_MASOL <E>
A:\DOS\FAJL\>MD_TOROL <E>
A:\DOS\FAJL\>CD_TOROL <E>
A:\DOS\FAJL\TOROL\>MD_EGYET <E>
A:\DOS\FAJL\TOROL\>MD_TOBBET <E>
A:\DOS\FAJL\TOROL\>CD\ <E>
```